

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a este regulatu de 2 ori, si F6iea una data pe septemana, ad. Mercurea si Sambet'a. — Pretiulu loru este pe 1 anu 10 f., pe diumetate anu 5 fr. austr. in lainerulu monarchiei. Pentru tieri straine 15 f. pe unu anu s6u 45 doideceri, or 3 galbini si 3 doideceri mon. sunatori'a. Se prenumera la t6te postele c. r., cum si la toti cunoscutii nostri DD. corespondenti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. aust. Taps'a se cere inainte.

Nr. 35.

Brasiovu, 29. Aprilie 1861.

Anulu XXIV.

Telegramu.

Pesta, 8. Maiu n. Conte Ladislau Teleki se afl'a ademi-
n6tia puacatu cu pistolulu seu (se crede ca sinucisu). Dieta s'a de-
chiaratu de inchisa pana in 13.

Cuventulu de tronu din 1. Maiu 1861.

(Fine din Nrulu tr.)

Mie'mi place a spera, cumca noi ne vomu bucur'a neturburati de
binecventarile pacii. Europ'a simte ca are trebuintia de pace, pen-
truc'a pausandu se'si vina in cumpana dupa aguduirele ani/oru din
urma si se se p6ta arunc'a cu t6te puterile pe reformele cerute inlan-
trulu seu. Fiindca aeeatu simtiu bine intemeiatu este generalu; po-
terile sunt indatorate a nu arunca in nici unu periculu nepretiuitele
bunatati ale pacii. Austri'a recun6sce solidaritatea aestei datorintie, si
este incredintiatu, cumca alte puteri inca o recunosc'u. Cu atatu mai
bunu rezultatu ne vomu potea noi devot'a acelu lucrari, ce aru de
scopu intemeierea durat6re a unei epoce de prosperitate, prin incor-
darea de activitate in t6ta privint'a pe terenulu intereselu spirituale
si materiale, prin imbarbatarea agriculturii, a industriei si a co-
merciulu.

Ce e dreptu, scopulu acesta cautatu cu constantia, din caus'a eu-
noscutelu referintie pana acum inca nu s'a potutu ajunge. Intr'aceea
infintiarea autonomiei provinciale, districtuale s6u
cercuale si comunale, apoi miciorarea bugetulu armatei, dupace
speramu ca se voru restaur'a referintiele intre natiunile regulate,
(Bravo!) ne face c'a se asteptamu preste pu6inu dupa aceea si restau-
rarea dreptei cumpane in economi'a statulu.

Fiindca guvernulu Meu are de scopu a introduce 6resicare mo-
dificatiuni dorite in unele ramuri a le contributiuniloru, asia vi se
voru transpune Dv6stra proiectele de lege care se rep6rta la ace-
leasi. — Totnodata Dv6stra veti priimi conspectulu rezultatelu ad-
ministratiunii finantiale din a. 1860, cum si justificatiunea mesuru
finantiale luate din temeiuri intetit6re fara invoirea senatulu im-
perialu.

Eu recomand'u la luminat'a si mator'a Dv6stra socotintia proiec-
tele regularii referintieloru dintre statu si banc'a nationala, alu caroru
scopulu principalu este asigurarea mai nainte de t6te a independintiei
acesteia (Bravo!). Alte afaceri importante care cadu parte in compe-
tintia senatulu intregu, parte in aceea a senatulu imperialu mai margi-
nitu, inca voru cere luarea aminte si petrudiet6rea Dv6stra discu-
siune, din causa ca Eu amu demandatu, c'a se vi se propuna Dv. pro-
iectele relative la aceleasi.

Peri6dele istoriei, intru care pop6raloru le este datu a propasi
pe cai amblate de mai nainte in cursulu secoliloru, din timpu in timpu
se intrecurmu de nisce epoce hotarit6re.

Noi nu avuramu parte de o epoca paciuita si senina. —

Problem'a ce s'a venitu Noue din voi'a prevedintiei, sta intru
aceea, c'a destinurile patriei se le conducemu cu norocire peste
greutatele totororu epocelu. (Bravo!). Probleme de acestea nu se
potu desleg'a fara incordatiune si staruintia (perseverantia) inim6sa,
nici fara sacrificii de averi si sange; ele inas trebuie se se deslege
(Bravo!).

Domnii Mei, Eu sunt incredintiatu ca Dv6stra voiti se'mi stati de
siguru intr'ajutoriu cu acea credintia veche austriaca, cu voia de a sa-
crific'a si cu acelu devotamentu, carele tocma in epocelu mai grele
s'au adeveritu la t6te pop6rale imperiulu, spre celu mai siguru argu-
mentu c'a simburele loru este nobilu (Bravo!).

Credinciosele Mele pop6ra in adresele venite catra Mine in tim-
pulu mai din urma isi manifestara in termini puterosi acea idea a
loru, cumca conditionile ce facu legamintea totororu tieriloru monar-
chiei Mele trebuie se fia pastrate (Bravo!).

Eu cunosc'u de datorint'a Mea c'a domnitoru luata asupra'mi in fa-
ci'a totororu pop6raloru Mele, confirmata prin acele manifestatiuni c'a,
intru intielesulu ideiloru respicate in diplom'a din 20. Octobre an. tr.
si in legile fundamentale din 26. Februaru a. c. ajunse la indeplinire,
se apar'u constitutiunea generala c'a fundamentulu neclatitu alu impe-
riulu Meu unicu si nedespartiveru, credinciosu votulu Meu pusu in-
tr'o 6ra serbator6sca, cu t6ta puterea Mea imperat6sca, si sunt prea
determinatu a respinge cu t6ta energi'a orice vatamare a aceleia c'a pe

unu atacu asupra ecistintiei monarchiei si a drepturiloru totororu
tieriloru si pop6raloru Mele. (Strigari indelungate de bravo si de
vivate.)

Deci precum nu ne va lipsi confaptuirea poteriloru N6stre pro-
prie — asia Dumnedieu se binecvente inceputulu nostru si capetulu,
se apere coron'a si imperiulu, pop6rale si pe reprezentantii loru se'i
protege cu puterea sa cer6sca (Vivate de cateva minute). —

Eata acest'a este acelu cuventu imperatescu, carele potemu dice,
ca deocandata a impinsu evenimentele si sortile monarchiei tare in-
nainte spre o deslegare paciuita a nodulu gordianu, carele la noi se
numesce Dualismu, s6u spre o taitura cu sabi'a, scie numai
Celu-atotu-putinte. —

Maiestatea Sa Imperatulu isi citi cuventulu Seu de tronu cu ca-
puļu descoperitu, cu glasu innaltiatu, la inceputu linistitu, eara catra
capetu pe unde se vorbesce de unitatea imperiulu si de constituti-
nea generala, cu voce tare si apasat6re. Dupa citirea cuventulu de
tronu, Imperatulu cu comitiv'a sa parasi sala parlamentulu intre cele
mai entusiastice strigari de vivate. Galeriile, salei er'a pline de unu
publicu stralucitu. In aceeași di s6r'a capital'a imperiulu fu ilumina-
ta, nu din porunca, precum se intempl'a odini6ra pe alocurea, ci de
buna voia din indemnulu locuitoriloru.

Dintre ministrii unguri cancelariulu b. Vay si contele Sz6cheny
inca au fostu faci'a la ceremoni'a deschiderii parlamentulu imperialu,
ceea ce a batutu f6rte tare la ochi intre ungurime.

Inca odata se ne reculegemu.

De candu s'a publicatu preanalt'a diploma din 20. Octobre in
Transilvani'a, s'au implinitu tocma siese luni.

Dupa o grija grea, dupa lupte si sbuciumaturi asudat6re amu
ajunsu acolo, ca suctoritatile impuse tieriei de potestate absoluta au-
striaca an parasitu tier'a, si locuitorii prin reprezentantii loru catu le-
gali catu nelegali apucara a'si alege si asiedi'a oficiolate si functionari
pamenteni de t6te trei nationalitatile, inas numai in administratiunea
politica si in ramur'a judecator6sca; eara finantia, vamile, mon-
tanic'a, salinele, cum si alaturea cu acestea — armat'a
tieriei cu t6te ale sale au remasu c'a si pana aci, c'a si mai nainte
de a. 1848, asia, c'a si cu dieci de ani mai nainte, in manile si in
potestatea guvernulu austriacu, — ceea ce nu ar trebui se uite nici
unu romanu atunci, candu elu are a face cu „asia numitii pa-
trioti“. . . . —

Ci impregiurarele din urma mai ceru o alta discussiune seri6sa.
— Se ne re'nt6rcemu la ramur'a administrativa si judecator6sca.

Ac6stea se reorganisara intre mari dispute despre principii,
ceea ce se potea preved6 din momentulu in carele romanii transilvani
au esitu pe scen'a politice c'a romani.

R6manii cerura proportiune in t6te si limb'a loru, in tienuturi
curatu romaneseci de singura domnit6re, eara in cele amestecate co-
ordinata cu alt'a, eara subordinata nicidecum.

Pentru c'a romanii se'si p6ta ajunge acestu scopu, ei avea trebu-
intia neaparata de asia numite „congregatiuni generale.“

Ci romaniloru le lipsi'a o lege positiva, prin urmare o bu-
sola sigura, dupa care se se p6ta conchiam'a congregatiunea
general'a.

Unguriloru inca le lipsi'a o lege respicata; pentruca:

Articolulu XII din a. 1791 sunatoru „De activitate Universitatum,
Comitatum, Sedium ac Districtuum in Gremio Nationum Hungaricæ
et Siculicæ existentium earundemque Congregationibus, modo item et
ordine tractandorum in illis publicorum negotiorum —

da dreptulu de adunari auton6me numai nobililoru, mari si
mici pana la celu mai sarantocu, eara nenobililoru, s6u adica vorbindu
pe muscalesce, mojciloru, le den6ga cu totulu dreptulu acesta. Mai
incolo articolulu loru II. de lege electorala dela 1848, despre care am
avutu ocaziune a vorbi si la altu locu*), coprinde numai modulu

*) In conferintia nationala. Vedi protocolulu si Comenta-
riulu lui. —

alegerii deputatiloru la dieta, eara nu si alu membriloru congregatiunii si alu amplotiloru. Adevratu ca ungunii din comitate potea aplicá legea acést'a si la congregatiunile de comitatu, ei insa n'au voitú acést'a....

Asia unguniloru transilvani cá unionisti cum sunt, le mai remase cá se aplice legea electorala a Ungariei totu dela 1848 si anume art. XVI.

Se lasamu insa, ca aceea inca este o lege numai provisoria pana la diet'a cea mai deaprópe si totuodata nerespicata bine, nesigura, elastica, ci apoi insii ungunii nu voira se o aplice nici pe aceea.

Asia dara ce lea remasu atatu unguniloru catu si romaniloru? Lea remasu numai instructiunea provisoria de deunadi data de cancelariulu catra prefectii comitateloru*), si anume §§-ii 2 pana la 8 inclusive, prin carii s'aru regulá alegerile. Ei, dar' tocma prin acea instructiune romanii au fostu dati cu totulu in grati'a prefectiloru de comitate si scaune. Ci incai in acea instructiune la § 2 se demandá curatu, cá prefectii se intocmésca comisiunea (de 100) in cointielegere cu barbatii auctoritativi din tienutu, adica se deunemésca cei 100 membrii din nou.

Ungurii nu voira nici asia; ci ei disera: Comitatele si scaunele n'ostre ungueresci si secuiesci — asia le numescu dloru — isi au reprezentantiele loru inca dela a. 1848; acelea trebuie numai complinite aleganduse atati membrii cati lipsescu, eara alegerea se o facea numai membrii comisiunii cati se mai afla in viétia si punctum.

Adeca ungunii pentru cá se scape mai cu indelete de maioritaea romaniloru, avura intru nimicu a priimi principiulu electoralu birocraticu alu sasiloru (despre carele discuseramu in Nr. 28), de unde urma, ca déca de es. dela 1848 încóce din 100 membrii ai comisiunii reprezentative aru fi remasu pana la 1861 numai 10 in viétia, acesti 10 au se aléga astadi pe cei 90 membrii pentru locurile vacante. Minunatu modu de alege, clasica asecúrare a libertáti politice! —

Ce e dreptu, o sama de unguni recunosea cá si romanii, ca totulu e o secatura, o papusieria, si ca tóta alegerea este se remana numai provisoria. —

Din contra romanii cerea congregatiune generala cam pe temeli'a censului de 8 fiorini. Ungurii se silia a'i imblandi si a le face in alte moduri pe voia. Multi romani se sfiá a spune in termini rotungiori adevrat'a cauza pentru carea ei nu voru re'ntregirea, ci ceru alege pe dintregulu, tocma si in casulu candu ei prin acést'a din urma aru remanea in minoritate, prin urmare ceru, cá comisiunea reprezentativa dela 1848 se'ia dea dimisiunea. Adevrat'a cauza era cumca: Comisiunile dela 1848 se alesesera fara concursulu romaniloru, ca acelea s'au alesu pe atunci in contra romaniloru, ca in aceleasi au sieditu o sama de ómeni, carii au tiranitu reu si au ucisu pe romani. Acestea adevaturi asia nerumenite li s'au spusu fratiloru unguni numai in adunarea inteligentiei romane si magiare din comitatu Albei de josu tienuta la Aiudu, pentru cá se se scie, ca nu e bine nici frumosu a vinde pisc'a in sacu.

Fratii magiari s'au cam suparatu deocamdata; le va trece insa pana la o congregatiune formalá. — Romanii au parasitu locul adunarii, determinati, cá nici unu romanu se nu priimésca officiu publicu dela comitetulu din 1848. Nu face nimicu; ei voru priimi mai tardiu séu niciodata; ce le pasa.

Romanii nu se lupta pentru ranguri si officii, ci ei se lupta pentru principii. Ei nu voru gratia, ci voru dreptate. Ce ar folosi natiunii romane, déca astadi s'aru aplicá presté totu deregatori romani in maioritate departe precumpanitóre, insa numai din grati'a cuiva séu carorva, numai pentru cá se li se astupe gurele de asta data; pana la o alta combinatiune, buna óra pana la impracarea deplina séu scaparea de ceea ce dorescu ceilalti compatrioti. . . Sapienlibus satis. — (Va urma.)

Restauratiunea comitatului Hunedórei in Deva.

(Finea din Nr. tr.)

Dánp ce priimi „komiciunea ad хокъ“ дп а доза шединуъ а оа дп 26. Априле проиентлэ пентрэ плэциле дерегторилорэ, каре дп зрпа dickvoiznei дп шединуа 1-а се маі дльзпльгьдирэ кам кьте кэ 300 фр. престе че се проиентае дп партеа комителэ ші дэпз аледереа маі а тэтрорэ официаллорэ прпн акіамаціне Дп. протопопэ алэ Хадегьлэ Іоане Рацэ адэсе ворба ла лімба. Комителе фэ аплекатэ а лэа ла десватере ачестэ моціне, дпсе ла дльзлереа зпві вэтрпнэ о амьпэ пре а 3-а шединуъ дп не-фериціта зі де 27. Априле а. к. Дп аста зі дэпз веріфікареа ші аэтепикареа протоколелорэ — магіарэ ші ромьнэ — дпн шединуа трекутэ, се окблэ протопопэ Добреі Николае Краінікэ, ші

*) Vedio publicata in Gazeta Nr. 25 din 28. Martiu. Rugamu pe cei din comitate, cá ori si cum se binevoiesca a o recti, ca — in cele din urma adunari generale totu vomu trebui se avemu.

еквэсндэші отареа вэтрпнеделорэ рогэ пре коміте ші конгрэ-гаціне се'і деіе воітэ, ка се'ші чітэскэ моцінеа ші дпіндэсе кэ тонэ потривітэ ші модэлаціні пэтрпзпэторіе четі о кьзптарэ, (не каре о vom vedé дп Фоіе), прпн каре чере ка лімба романэ се фіт асемenea дпдрепгьдирэ дптрэ тóте де сьсэ пэпэ жоэ кэ чеа магіарэ.

Дпкэ пэ апкэ а'ші кьпрінде віне локьлэ отиматэлэ пострэ претопонэ, ші се свьлэ баронэлэ Басіліэ Нопчеа, пре каре чеі де о кредінуъ ші старе кэ дьнсэлэ дп 1848 кьта се'лэ оторэ, пентрэкэ а фотэ ші а жьратэ дп 15. Маіэ ла Блажэ) ші кэ о кьзптарэ скьртэ, дндесатэ ші дпшпзіоріэ ромьнэскэ вре сь не арате, кэ обіентлэ ачеста пэ се ціне де компетенца комитатэлі, чі де а діетеі, прпн зрпаре деспре „doctum opus“ *) алэ протопонэлі Краінікэ се пэ со маі факэ ші спорэскэ ворбе, чі се терцетэ дпайнте ла алте обіенте.

Кьзптареа чеа дпшпзіоріэ а баронэлі пострэ пэ авэ ре-свататэлі калкьлатэ, протопопэлі Рацэ, адішкьтэлі Фетті, вікаріліэ Хадегьлэ, сьпра-локотепентэлі Краінікэ, актваріліэ Тьрдьшанэ черзрэ кьзптэ! Челві д'ьптэіс се кончедэ ші ворьеште кэ атэта рэтіпэ, оімдіре ші фокэ, дпкэтэ тішкэ інімеле тэтрорэ, сторсе лакрпмі кіарэ ті дпн окіі лі Макраі Ласло — маіорэ де хон-везі. — Елэ арэтэ кэ зпгьрп пьмаі атэпчі аэ фотэ тарі ші марі кьндэ аэ терсэ ші аэ лэкратэ пре о шьпэ кэ ромьні; кэ пре-кьт еі дп четші 12 ані пьмаі прпн кьлтэра ші аверареа лімбаі аэ ажпсэ а'ші оторче ші рекьпета констпцінеа ші тóте віне-фачеріле еі, аша ші ромьні сьпт гата а сакріфіка ші копільлі дпн лэгьнэ пентрэ ачеста, ші кэ кьтэ ва фі ресціпца дпн пар-теа магіарилорэ маі таре, кэ атэта ва креште маі таре ші до-рпца дп ноі — де а не кьлітва ші консерва ачестэ odorэ атэтэ де скьпнэ ші непрецзпгэ; прпн зрпаре сьпрітэлі тімпьлі, дреп-татеа ші політика черз дптр'зпнэ глаоэ, ка ачестэ претінде а ромьнілорэ се фіт кьтэ маі кьрэдэ дпшлінітэ ші асекьратэ прпн леце; комитатэлі е аэтонотэ, аре дрепэ, пóте ші е деторіс сь факэ о астфеліс де леце ші се пэ амьне ші дпінгэ черереа ромьнілорэ ла діетэ шчл.

Ефектэлі ші тішкареа че о фькэ кьзптареа протопонэлі фэ кьт амэ зісэ фортэ таре, лэкрэ каре'лэ а възьтэ ші провэ-зэтэ фортэ віне комітеле, каре ка се пэ апкэ ші вре зпэлі дпн фраціі магіарі а апэра сьлэ лэа де възэ кькаса пледатэ де Краі-нікэ ші Рацэ, дэпэ кьт кредэ еэ кэ ера гата тьллі а о фаче, с'а грэвітэ а ешца: „Domniloré, кьпоскэ не деплілэ дрептатеа кьсесі Двóстрэ кэ лімба, еьскрілэ дпн кьзптэ дпн кьзптэ тóте кьзптареа протопонэлі Рацэ, прімескэ ка протестэ моцінеа че не а четі'о прот. Краінікэ, дар' пэ те потэ авате дела леціле посітве че'мі сьпт прескрісе дпн прівпца ачеста.“ Зікьндэ ачестеа провокэ пре нотаріліэ Балэ се четэскэ арткьлэлі XXXI дпн 1791, ші пре Петко ка се четэскэ патента дпн 21. Дечемьре 1860 кьтрэ бар. Кемені, каре о ші четі дпн Gazeta Transilvaniei, апоі лэзндэ кьзптэлі дпн поэ, се провокэ ла челе че ле фькэ Gozds (?) дп Лэгошэ — пре каре'лэ пэ'мі лэчэферэлі ромьнілорэ **); Іа челе че се темпларэ дпн Zarandэ ші Фьгьрашэ ші пэсе дптрэвареа: „Вреді Двóстрэ оз те окспендэ ші пре міне? ші дэктэ пэ вреді, пэ череді дела міне лэкрэрі кэ пенэ-тіпэ. Тóте ачестеа ле а адэсэ Дп. коміте ші сьсэ кэ о вьлэ-деце парэ ші тактэ де ораторіс ші політкэ кьтэ се пóте де възэ ші де фінэ.

Дэпэ ензпчареа ші ворьіреа комітелэ літэ кьзптэлі Лазар Калман, каре врэ се не аретэ сьпцэніа лецілорэ посітве ші кэ пэ не есте іертатэ а не авате дела еле. Еарэ Спідонэ Фетті рефлектэ ла кьзптареа комітелэлі, кэ ромьні пэ ворэ се о паціз комітеле лорэ ка коміціі пре карі і а меморатэ Іэс-трпitate Са, ші лэкрэріле ачестора пэ пентрэ ачееа се сьсеп-дарэ пентрэкэ аэ ензпчатэ лімба романэ де офіціале ші колате-рале де сьсэ пэпэ жоэ, чі пентрэкэ ачееа мпнорitate неднсем-патэ де зпгьрп а протестатэ. Елэ рогэ дар' пре Дп. коміте ші фраціі магіарі се прімескэ кэ атэта маі вьрочэ черереа ші мо-цінеа протопонэлі Краінікэ, фіндкэ ші маі пайнте де ачеста пэ а фотэ дп Ардеалэ пьмаі лімба магіарэ, чі ші чеа латпэ дп

*) Ne pare fórté reu ca amu auditu cuvintele acestea din gur'a aceluia ce ne dice: Fratiloru! Satira asta si ar fi avutu loou veru si unde, dar' aici nu, a trecutú tempulu politicei celei cu 2 fecie. si déca a disu Vörösmarti „minden ember legyen ember és magyar,“ a cantatu si Bolintínenuлу „astfelіu e romanulu! si romanu sunt eu, si sub jugulu barbaru na'mi plecu capulu meu.“

**) Ne rogamu si ve- protestamu fratiloru, nu ne maі clasificati Dvóstra pre noi, ci lasati se ne clasificamu noi pre noi si Dvóstra ve maturati la usile proprii. Gozdu póte se fia stéu'a juristiloru si Tatalu advocatiloru, romanii inse au alti lucéferi, carii nu arunca nici o umbra asupra drepturiloru coordínante ale natiunei sale. —

ori detiermunitiunei, eara dupa acést'a — credemu — caus'a nationalitatiloru. Dupa cele audite si vedute pana acum, nu avem mare sperantia, ca acést'a se se resolve die intr'unu modu indestulitoriu. Ce e dreptu, in dieta inca nu a fostu nici o discussiune meritoria in acésta intrebare. Inse de representédia foile de aici opiniunea publica — precum trebe se fia — atunci nu avem de a ne legana in nici o sperantia dulce, caci aceste ne spunu in ochi, catu potemu cere si astepta. — Anume foia gubernului ungurescu de acum „Sürgöny“ in unu articlu asupra dorintieloru slovaciloru spune apriatu, ca a indestuli nationalitatile dupa cum dorescu ele, aru insemná a imparti Ungari'a in totu atate provincie, voivodaturi etc, cate nationalitati sunt, a face adeca din Ungari'a acea, ce este in mare Austria. Afara de acea amu auditu si parerea unoru barbati cu védia in acést'a privintia. Cestia dicu, ca de va succede dietei se se impace cu Austria, atunci nationalitatile nemagiare nu potu astépta nimicu, eara in casulu contrariu, li se va dá, ce voru cere. — Vase dica: de vomu avé lipsa de voi, — ve damu ce doriti, caci ajungundu la putere, ne vomu ingriji noi, se nu abusat cu drepturile nóstre; eara de ne vomu intielege cu gubernulu, cu care stamu de faci'a in disharmonia, atunci numai nu poteti astepta, se cugetamu si la voi. — Topor.

— Senatul imperialu inca pauséza pana va fi gat'a comisiunea cu respunsulu la mesagiulu imperatescu. Eara cronica din afara se tiermuresce pe lunga coniecturi jurnalistiche. Austria e obiectulu opiniuniloru jurnalistiche si se mira multi de prochiamaarea constitutionalismului in Austria, pe candu altii ei profetiséza lupte mari, pana va impaca dorintiele natiuniloru. —

Брашовъ, 10. Маѣ п. 1861.

М і ж л о ч е а ж з т ъ т о р е

Дитре мишкъриле политиче ши национале дин Трансилванія.

Cistema гъверnementалъ че се пзместе а лѣ Бах ши пропзсѣе дитре алтеле ка дн крѣсѣ де о денеръчизне (25—30 ani) оъ штергъ къ днчетлѣ орѣче зрне историче дин patria nóстръ. Историа патрией се скóсесе дин шкóле; де алтъ парте се детесеръ, не оъз шѣлъ порънчи пѣвнештѣ днстѣлѣ офѣ. къвнтеле нациъне, националѣ, националитате оъ пз се маѣ дитревзѣндезе, чи дн локѣ де ачелеа сѣ се скрѣе пзмаѣ попорѣ ши попорѣме*); маѣ тързиѣ ачестеа пзмирѣ днкъ с'аѣ афлатѣ а фѣ преа дештѣптѣторѣ ши аѣ днчепзтѣ а се скрѣе пзмаѣ локвѣторѣ (Bewohner, Einwohner); еаръ дѣферѣнца националитѣдѣлорѣ се маѣ пóтеа депота дн кѣтѣва пзмаѣ prin дѣферѣнца копѣоизпѣлорѣ релециóсе. Дела а. 1855 а фостѣ маѣ вжрѣосѣ газетеѣ ромънештѣ фóрте стржнѣсѣ ouritѣ де а маѣ дитревзѣ къвжпѣлѣ нациъне ром. ши националѣ, националитате; де ачееа ведеа чѣнева, къ воиндѣ оъ ворѣскѣ деопре нациънеа са, ера констржнѣсѣ а се фолооѣ де неолодѣстѣлѣ конжнѣдѣлѣ, ши алте секътърѣ ши педантерѣ, каре се паскѣ тогѣдѣзна сѣв зпѣ деспотѣстѣ атѣта де тѣкѣлосѣ към а фостѣ алѣ министерѣлѣ, кареле пѣкъжи монархѣа пѣлѣ не ла 1859/60.

Че шѣраре дечѣ, дѣкъ о парте марѣ а денеръчизнѣ жне казѣ акъм къ сете дѣлѣ фѣнтѣпѣле де знде оъ ши пóтѣ днвѣца исторѣа нациънѣ ши а патрией, към ши, дн моментеле реорганисѣзѣнѣ сѣ деа ши преоте фѣнтѣпѣле изрѣдиче але патрией nóстрѣ, каре токма дѣкъ ар шѣрѣвѣ пзмаѣ ка пзнтѣ де порпѣре пентрѣ реформеле че не аштѣнтѣ, сѣѣ ши пзмаѣ ка материалѣ пентрѣ исторѣа nóстрѣ, тогѣши есте де пѣавъратѣ трѣвзѣндѣ ка сѣ ле къпóштѣмѣ ши сѣ ле стѣдѣшѣ.

Ашеа амѣ сокотѣлѣ, ка пентрѣ днлеопѣреа маѣ мѣлтора оъ дншѣртѣшѣмѣ аѣтѣ тѣгѣле маѣ мѣлторѣ кърѣдѣ изрѣдиче ши историче дин кѣте сѣнт маѣ трѣвзѣндѣсе кѣрѣ ши пентрѣ офѣциалѣ чѣи ноѣ, към ши пентрѣ денѣтѣдѣцѣ, карѣи ворѣ фѣ кѣтѣмаѣ а лѣа парте ла потѣстѣате лѣдѣлатѣвѣ. —

Днчепѣмѣ къ чѣле изрѣдиче.**)

Verböczius illustratus. Sive Decretum tripartitum Juris consvetudinarium incliti Regni Hungariae a Magistro Stephano de Verböcz. Jussu regio olim compilatum etc. etc. (Claudiopoli 1815.)

Approbatæ Constitutiones Regni Transilvaniae et Partium eidem adnexarum. Ex articulis ab anno 1540 usque 1653 conelusis, compilatae. (Claudiopoli 1815.)

*) Тосма precum urméza astadi earasi o parte diu jurnalele unguresci, care candu vorbesou de romani ori serbi, nu dicu nemzet, ci numai faj. —

**) Cele mai multe din acestea carti se afla de vendiare in Clusiu si in Sibiu, mai virtosu pe la librariile de antiquarii; se afla si pe la ómeni batrani aruncate ici colo. —

Compilatae Constitutiones Regni transilvaniae et partium etc. Ex articulis ab anno 1654 usque 1669 conclusis excerptae. (Claudiopoli 1815.)

Statuta jurium municipalium Saxonum in Transilvania. Ad exemplar Colonense anni 1585 recusa. — (Claudiopoli 1815.) —

Articuli diaetales novellares annorum 1744, 1747, 1748, 175—4—5, 1791 et 1792. (Claud. 1815.)

Leges Cambiales de 1. Octobris 1763. Cibinii. Typis Martini de Hochmeister.

1791-ik esztendóbeli diaetalis provisionalis artikulusok. Kolozsvárt 1837.

Instructio pro Tabula regia judiciaria transylvanica. Accesserunt: 1. Instructio Commissariis investigatoribus etc. 2. Normativum pro liquidatione usus fructus familiaris. Sub Nro gubern. 3194 anni 1825. Cibinii.

Sammlung aller vom Jahre 1795 bis zum Jahre 1805 für die sächsische Nation in Siebenbürgen von allerhöchsten Orten erlassenen Regulations-Vorschriften. — Hermannstadt.

Stylionarium. Normulla stylorem curialium exempla per Joannem Jakab de H. Almás etc. collecta. Marus-Vasarhelyini 1835.

Breviarium juris transilvanici. Adcuravit Jos. C. Eder. Cibinii 1800.

Ladislav Vajda. Dreptulu publicu si privatu alu Transilvaniei in 3 tomuri, unguresce.

Incze Jó'sef. A' szász nemzetnek törvénykezés modja. Brassóban 1837.

— Sylloge Tractatum aliorumque actorum publicorum historiam et Argumenta Diplomatis Leopoldini Resolutionis item quae Alvincziana vocatur illustrantium. — Edidit Carolus Szász de Szemeria etc. Claudiopoli. Apud J. Filtsch.

(Acést'a e o carte de fórte mare pretiu pentru aceia, carii voru si destinati a merge la dieta.)

Jus Georgicum Regni Hungariae et Partium eidem adnexarum. Commentatus est Carolus Pfabler. Keszthely. 1820. —

(Interesanta pentru cei carii au a studié istori'a legiloru — séu mai bine a neleguiriloru urbaniale)

Az Erdélyi Diaeták végzéseinek nyomdokai és a Compilata Constitutiok után költ artikulusok kivonatja. Egybe szedte G(ál) L. Kolozsvárt 1837

„Die Verfassung des Grossfürstenthums Siebenbürgen aus dem Gesichtspunkte der Geschichte, der Landesgesetze und des bestehenden öffentlichen Rechtes. Aufgefasset und dargestellt durch Jos. Bedeus von Scharberg etc. etc. Wien 1844. (Va urmá.)

Spre inlesnirea Dloru lectori mai departati insciintiamu, cumca protocolulu conferintiei nationale se afla de vendutu si in

Alb'a-Jul'ia la librarulu Wagner.

In Blasiu la cancelari'a gimnasiala.

In Nasaudu la cancelari'a vicariatului.

In Clusiu la cancelari'a scaunului protopopescu greco-unitu. —

In Sibiu la librarulu Sam Filtsch. —

Tocma esi de sub tiparu carticic'a apologica titulata:

Az erdélyi oláh nemzetről

szolló országos törvényczikkek az unioval szemben és ezekről értekezlet egy magyar és egy oláh közt. — Brassó. 1861. 10 cr. v. a.

Insciintiare.

Чѣа маѣ векѣ ши маѣ богатѣ

Societate de asigurare

ч. р. прив. аѣиенда асекъратѣде дн Триестѣ къ зпѣ капиталѣ гарантѣлѣ де 4 милиóне дн арѣнтѣ асекърѣзѣ зидѣрѣ, провизѣ, пзтрѣдѣ пентрѣ вѣре, дн чѣле маѣ сѣрѣнѣ прѣжърѣ, ши днпѣнѣште ла днпѣнѣларѣа зпѣ пѣзѣвѣ, дндатѣ фѣрѣ рѣтраѣере токѣтѣа дешѣгѣвѣре.

Се пѣтѣште не тóтѣ сѣта де фѣорѣнѣ каре се асекърѣзѣ: Пентрѣ зидѣрѣ дн чѣфате къндѣ сѣ къ цѣглѣ копѣрѣтѣ 25 кр., къ шиндѣлѣ копѣр. 50 кр., къ паѣе копѣрѣтѣ 1 фр.

Агѣнѣа се аѣлѣ дн злѣда Вѣмѣ Нр. 11 ла Домуѣ I. C. Спѣдѣр ши аколо сѣ дншѣртѣшѣште кътѣ де днграѣвѣ тоатѣ поѣтѣа дешѣшѣре. (2—3)